

צפורן שפירש רובה מהיד, וציצין רצועות עור דקות שסביב הצפורן שפרשו רובן, וקרובות לינתק.

ביד — מותר להסירן.

בכלי — חייב הטאת.

ומקשינן: מי איכא מידי דבכלי חייב הטאת וביד מותר לכתחלה? שכיון שבכלי חייב הטאת הרי שביד אסור על כל פנים מדרבנן, גזירה אטו כלי.⁽⁹⁾

ומתריצין: הכי קאמר רבי שמעון בן אלעזר: אם פירשו רובן — ביד מותר, בכלי פטור אבל אסור. שהואיל וקרובין לינתק כתלושין דמיא. ואין בהם משום גזיזה מדאורייתא.

לא פירשו רובן — ביד פטור אבל אסור, בכלי חייב הטאת.

אמר רב יהודה: הלכה כרבי שמעון בן אלעזר.

אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: הא דמתיר רבי שמעון בן אלעזר להסיר ביד כשפירשו רובן, והוא: שפרשו כלפי מעלה, לצד ראשי אצבעותיו [שהן למעלה כשמגביה ידיו], ומצערות אותן. דבמקום צערא לא גזרו רבנן כשהוא מסירו ע"י שינוי דהיינו בידו. [משנ"ב סי' שכ"ח ס"ק צו].

שינוי במשנה: וכן הגודלת.

והוינן בה: גודלת כוחלת ופוקסת — משום מאי מחייבא?

אמר רבי אבין אמר רבי יוסי כרבי חנינא:

גודלת, הקולעת שערותיה חייבת — משום אורגת.

כוחלת חייבת — משום כותבת שמוליכה את המכחול סביב העין כאדם המוליך קולמוס סביב האות. [ועיין בקהילות יעקב שביאר אמאי אין הכוחלת חייבת משום צובע, לפי שאין הצבע הכחול נועד לצבוע את סביבות העין כדי ליפות את סביבות העין בצבע הכחול, אלא הוא נועד כדי להבליט את העין. וכל צביעה שאינה לצורך יפוי הדבר הצבוע אלא היא נועדת להביע ענין מסוים, כגון הצובע בצבע אדום לאות אזהרה, אין זה צובע אלא כותב, שבצבע הוא מביע מסר].

פוקסת — משום טוהה, שמיישרת את שערותיה בין אצבעותיה כשהם מסתלסלים [ובמשנה פרש"י סורקת במסרק, ועיי"ש תוד"ה פוקסת]. ולפירוש אחר, דפוסקת שמה בצק על הפנים, הרי הטוייה היא בבצק, שעושה ממנו כמין חוט.

אמרו רבנן קמיה דרבי אבהו: אמאי חייב? וכי דרך אריגה בכך? ⁽¹⁰⁾ וכי דרך כתיבה בכך? וכי דרך טויה בכך?

או משום דלא מינכרא מילתא בחדא שעה. עיין רמב"ם וראב"ד הל' ע"ז פ"ב ה"י, וריטב"א.

9. הקשה השפת אמת, הא מצינו לעיל עד א בכורר דבנפה וכברה חייב הטאת, וביד מותר.

מקום לטעות בזה, אלא דהוה אמינא דפטרי רבנן בכלי משום מלאכה שאינה צריכה לגופה, כר"ש.

8. נחלקו הראשונים אי אסור מהתורה או מדרבנן, דעיקר קרא אתא לתכשיטי אשה ממש,